III. évfolyam. 77. szám. SZABADKA, 1905. Kedd, április 4. Ára 2 fill.

BÁCSMEGYEI NAPLÓ

Előfizetési árak:
Egész évre 12 kor., fél évre 6 korona
negyed évre 3 kor.

POLITIKAI NAPILAP
MEGJELENIK NAPONKINT REGGEL, KIVÉVE HÉTFŐN.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
KLADEK és HAMBURGER könyvnyomdája
Batthyány-utcza 5. sz.

Társadalmunk s a szocializmus.

Ha a magyar munkás mozgalmakat elfogulatlanul biráljuk meg, akkor igenis méltán róhatjuk fel hibául, hogy nem tudtak azokra az osztályokra hatni, a melyeknek szintén érdekét képezi a munkáskérdés.

Mert bárogy vélekedjék valaki a szocializmusról azt el kell ismernie, hogy mindenütt nagy, szolgálatot tett a népjólét emelésével a kultura, a haladás és a szabad eszmék terjesztésével. Felvilágositott, oktatott, agitált és evvel a kulturát szolgálta. Ennek hatása alatt születtek a népjóléti intézmények, foglalkoztak a néppel s a nép kezdett bevonulni a politikai s gazdasági hatalom váraiba, ez zel fokonként kiegyenlitődnek a társadalmi ellentétek is. Az agitálás nyomán élet és forrongás támad, anyagot nyer a gondolkodás, az irodalom, a tudomány, a müvészet.

Ezt a hatását sajnos a magyar közélet nélkülözi a szocializmusnak.

Hogy miért? Kétségkivül része van ebben a magyar társadalom neveltetésének, előitéleteinek, erkölcseinek és felfogásának. De a legnagyobb részük azoknak van a kik a munkás osztály politikai mozgalmának vezetését megukhoz ragadták s legfeljebb arra mutathatnak reá, hogy a sztrájkok egyoldalu elszaporodásával sikerült a szocializmust népszerütlenné tenni Elnevezik őket „lelketlen izgatóknak", felcifrázzák őket olyan jelzőkkel, a melyeket ha nem is érdemelnek meg, de a köztudatból kiirtaniok nem sikerült.

És ez mind azért, mer a mozgalom vezetői abban a végzetes taktikai hibában fogozdtak bele, a melyet a magyar közmondás igy fejez ki: hogy fogtam törököt, de nem enged.

Pártügygyé tették, még pedig tisztán munkásokból álló párt ügygyé tették ennek a nagy tudást igénylő mozgalomnak a vezetését s a limine kizárták abból, hogy saját szavaikkal éljünk, először is a lateneireket s másodszor minden nem proletárt. Ortodoxia a megölője minden intézménynek, de megöli különösen azt az organumot, mely maga csupa eleven szállal van a mindennapi élettel egybeforrva.

Mig a szocializmus fáklyahordozói nem hintik szét a világosságot ott, ahol eddig csak gátakat emeltek a szocialistikus világnézet megismertetése elé, ahol more patrio, felületesen, tudás nélkül, külső s a mozgalom hibáiból eredő jelenségeket látva, mint mesterségesen felidézett pokoli játéknak tekintették ezt a nagy fejlődési processust, addig a magyar társadalom ellenséget lát az egész irányzatban s nem helyezi oda, ahol az eszmék ütközése és kialakulása legméltóbb helyükre találnak a tudomány csarnokába.

Ezeket elmondottuk abból az alkalomból, hogy némi nyomát látjuk a változásnak, a haladásnak abban a jelenségben, hogy hazánkban ujabban szélesebb körökben kezdik megismerni a szocializmust. Különösen azok, kiknek hivatásuk alkalmat ad a munkásosztály jólétének emelése érdekében fáradni és célirányos intézményeket létesiteni és hogy gyárosaink és hazai nagyobb ipartelepek tulajdonosai belátják, hogy a munkásjóléti intézmények terén cselekedni kell. A munkaadók a méltányosság álláspontjára helyezkedve, anyagi áldozatok árán is kezdik elősegiteni a munkásosztály jólétének emelését.

A politikai helyzet.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, április 3.

A király ma délelőtt tiz órakor külön kihallgatáson fogadta Andrássy Gyula grófot. Az audiencia fél óra hosszáig tartott. Andrássy Gyula gróf a várból haza hajtatott, átöltözött, azután pedig a Kossuth-párt körhelyiségébe ment, ahol a vezérlőbizottság tartotta értekezletét. Ezen az értekezleten Kossuth Ferenc elnökölt és a következők vettek részt: Batthyány Tivadar gróf, Gulner Gyula, Holló Lajos, Tóth János, Vázsonyi Vilmos, Thaly Kálmán, Polónyi Géza, Zichy Jenő gróf, Eötvös Károly, Zichy Aladár gróf, Kaas Ivor báró, Sághy Gyula és Szederkény Nándor.

Délben tizenkettedfél órakor érkezett meg Andrássy Gyula gróf és azontul ő is részt vett a koalició vezéreinek értekezletén.

Andrássy Gyula gróf ezen az értekezleten előadta, hogy a mai királyi audiencián megbizatást kapott a felségtől, hogy a szövetkezett ellenzékkel most már hivatalosan tudassa a a kibontakozásnak uj tervét, megjegyezvén, hogy ezt az uj dolgot a felség végérvényesen jóváhagyta.

Andrássy Gyula gróf ezután tolmácsolta a felségnek azt az óhaját, hogy a Ház napolja el magát, mindaddigra, a mig a válság teljesen megoldódik.

Megemlitendő itt, hogy az értekezleten Bánffy Dezső báró és Rakovszky István nem jelentek meg.

A bizottság hosszasan foglalkozott a november 18-iki eseményekkel s azon a Ház elé terjesztendő javaslattal, melynek célja a 18-iki parlamenti határozatnak hatályon kivül leendő helyezése.

Andrássy Gyula közölte a vezérlő bizottsággal még, hogy illetékes helyen a kibontakozás azon módját, mely szerint a felmerült hadügyi költségek bizonyos időre elodáztassanak, a következőképen értelmezik.

A követeléseknek csak jelentékenyen kisebb része kapcsoltatnék ki.

Ezen tervet a vezérlőbizottság egyhangulag elfogadhatatlannak és a további tárgyalásokra alkalmatlannak találta.

Az ipartestület közgyülése.

A szabadkai ipartestület vasárnap délelőtt tartotta meg ez idei rendes közgyülését *Pausits* János elnöklete alatt. A közgyülésen az elsőfoku iparhatóságot László Géza kapitány képviselte.

Az elnöki jelentést, melyet már vasárnapi számunkban közöltünk, egy hangulag tudomásul vették.

Tudomásul vették a számodásokat, a vagyonmérleget és költségvetést is.

A testület 200 koronával belépett a D. M. K. E. alapitó tagjainak soráb. Ugyancsak alapitó tagja lett a szabadkai nőiparegyesületnek.

Minthogy inditványok nem voltak, a jegyzőkönyv hitelesitésére négy tagot küldtek ki, amiután a választásokat ejtették meg. A választások eredménye a következő:

Elnök: Pusits János

Elöljárósági tagok: Moldoványi József asztalos, Kriksz István kádár, Katona Pál papucsos, Vida István kaptafavágó, Andrássy György szijgyártó, Kunszabó Mihály sütő, Karlovics Ferenc csizmadia, Tikvicki Alajos szuró, Brecska Bálint köteles, Kirner Gyula cipész, Szaghmeiszter Gyula nőiszabó, Kuti György mészáros, Abrasits Mihály bádogos, Gergely János szabó, Német István kovács, Hadnagy Mihály kőmüves, Manheim Márk szabó, Bódics Lukács ács, Nagy Ferenc cipész, Sztarek József lakatos, Horváth Holc János harisnyás, Balázs Piri János hentes, Benke Dániel szobafestő, Sefcsics Lajos asztalos, Hermann Frigyes cukrász, Osztrogonac Máté m. szabó, Antunovics János borbély, Tikvicki Péter késes, Sánta István kerékgyártó, Paul György órás

Póttagok: Dorozsmai Benjámin kovács, Kun Jakab szabó, Meznerics Péter késes, Bezzeg Albert szuró, Szloboda István mészáros, Gál István csizmadia, Hajdu Károly kefés, Molnár István papucsos, Keller István lakatos, Tumbász Illés m. szabó, Andrasics Mihály bocskoros.

Számvizsgálók: Arnold Pál cipész, Jákity Mihály asztalos, Bartek Károly rézmüves.

A választások eredményének kihirdetése után elnök az ülést berekeszti.

Bácsmegye legnagyobb női felöltő raktára!

Női felöltők 3, 5, 7 frtól feljebb
Női ulsterek 8, 10 „ „
Női hawelokok 5 „ „
Blousok, joupponok és kostümek!

Leány felöltők 3 frtól felj.
Leány hawelockok 4 „ „
Gyermek ruhák és fehérnemüek nagy választékban. Női fehérnemük!

Kalap, cipő és uri divatcikkek legolcsóbb beszerzési forrása. Olasz kalap különlegességek. J. K. Jta és Pless Vilmos cs. és kir. udvari kalap-készitők raktára.

Eisler Jzsó divatáruházában Szabadka, Főtér

A válság megoldatlan.

— Saját tudositónk távirata. —

Budapest, ápr. 3. (este 10 óra).

Andrássy Gyula gróf a vezérlő bizottság ülése után kijelentette, hogy küldetése sikertelen és igy be is van fejezve. Legközelebb ö-felsége elé járul, akinek a kezébe visszateszi megbizatását.

Legközelebb *Széll* Kálmán ujboli meghivatása várható.

Ugy hirlik a politikai körökben, hogy a miniszterelnökséggel vagy *Lukács pénzügyminiszter, vagy más szabadelvüpárti férfiu fog megbizatni.*

* * *

Kossuth Ferencz a ház holnapi ülése elé terjeszti a november 18-diki határozat megsemmisitését célzó javaslatot.

A szerdai ülés elé fogja terjesztenni az Apponyi Albert-féle felirati javaslaiot.

Eszerint tehát a koa ició a király azon óhaját is elfogadhatatlannak tartotta, hogy a Ház ülését elnapolja.

Rablógyilkos lókötők.

Simon Antal lócsi lakos — néhány szép lovat tartott az istálójában. Az utóbbi időben ugy a községben, mint a környékén gyakran fordultak elő lopások. Emiatt a gazda 19 éves Sándor nevü fia állandóan az istállóban aludt.

Tegnapelőtt éjjel az öreg Simon nagy zajt hallott az udvarán. Rosszat sejtve, kiugrott az ágyból s kifutott az udvarra. Az istálló előtt néhány alakot pillantván meg, rájuk kiáltott tehát, kérdvén, hogy mit keresnek az udvarán. Erre két ember az istálló felől odaugrott az öreg Simonhoz s az egyik doronggal le akarta ütni a gazdát.

Simon birokra kelt a támadóival, miközben folyton segitségért kiáltozott. Felesége felismervén férje hangját, lekapta a szobában volt töltött fegyvert s azzal a konyha ajtóból vaktában lőtt. Két lövést tett egymásután az asszony s mind a két lövése talált, mert a lövések után a rablók elmenekültek, csupán az öreg Simon maradt fekve az istállóajtó előtt. A rablók a dulakodás közben megsebesitették s a sok vérvesztés tól eszméletét veszitve összesett.

A lárma és lövések zajára összefutott emberek egy része a menekülő rablókat vette üldözőbe, akik közül egy Gánya Pál nevü embert, kinek az asszony lövése a gyomrában furódott, összeesve megtalálták.

Mialatt az öreg Simon Antalt élesztgették, az asszony a fiát kereste, akit meg is talált az istállóban a jászol alatt összezuzott koponyával. A fiatal legényt a rablók alvás közben lepték meg és agyonverték, hogy az istállóban lévő lovakat elvihessék.

A csendőrség eddig még két embert fogott el a rablók közül Turk Ferenc és Gusa Pált, egy társuk azonban elmenekült.

HIREK

TÁJÉKOZTATÓ.

Szabadkai közkönyvtár és muzeum. Nyitva szerdán és szombaton délután 3-tól 5-ig Vasárnap délelőtt 9-től 12-ig.

—

— **Az egyházmegyéből.** Kápláni minőségben áthelyeztettek Heitzmann Ferenc Bácsborsódról Szépligetre és Mayer Lőrinc Szépligetről Bácsborsódra.

— **Anyakönyvi kinevezések** A belügyminiszter Bács-Bodrog megye felső-keboli anyakönyvi kerületébe tartozó Alsó-kovili nagyközséget alsókovili anyakönyvi hivatal elnevezéssel önálló anyakönyvi kerületté alakitotta és ugyanoda Veszelinovics Milán jegyzőt anyakönyvvezetővé, Athanaszkovics Sebő irnokot helyettesévé nevezte ki. — A zentai anyakönyvi kerületbe ifj. Kikerics János zentai lakos anyakönyvvezető helyettessé neveztetett ki.

— **A József főherceg szanatórium egyesület** javára Szabadkán rendezendő nagyszabásu hangverseny időpontját a rendező bizottság f. hó 10-ére, hétfőre állapitotta meg. A hangverseny a városi szinházban fog megtartatni esti 8 órai kezdettel. A szinházi páholyjogtulajdonosok páholyaik megtartását Heuman Mór könyvkereskedésében jegyezhetik elő. Szombattól kezdve pedig a páholyokat a nagyközönség rendelkezésére fogja a rendezőség bocsátani. A hangverseny részletes müsora a legközelebbi napokban fog közzététetni.

— **Törvényszékünk gyásza.** Közép piri *Piry* Sándor, a szabadkai kir. törvényszék nyug. birája mult hó 31-én Balassagyarmaton, hosszas szenvedés után 52 éves korában elhunyt. Az elhunyt biró éveken át volt törvényszékünkön a telekkönyvi ügyek előadója és mint helyettes vizsgálóbiró is működött. Utóbbi években sulyos gyomorbaj gyötörte s e miatt volt kénytelen nyugdijaztatását kérni. Temetése tegnap volt Balassagyarmaton. A gyász jeléül a Nemzeti Kaszinóra és a törvényszéki palotára gyászlobogót tüztek ki.

— **Az „Első Bajmoki Takarékpénztár r. t.“** f. hó 2-án, vasárnap délután rendkivüli közgyülést tartott, melynek tárgysorozatát a kibocsátott részvények eredményéről való leszámolás, az alapszabályok egyes szakaszainak megváltoztatása és a megürült állások betöltése képezte. — Elnöknek általános lelkesedéssel *Lányi* Mórt, a szabadkai „Közgazdasági Bank“ vezérigazgatóját és a „Bácsmegyei Agrárbank“ igazgatósági tagját választották meg. Igen nagy nyereség Lányinak elnökké választása a takaréknak, mert elismert pénzügyi szakértelme és tudása nagyban fogja azt emelni. Igazgatónak közfelkiáltással ismét *Lichtneckert* Józsefet választották meg.

— **Árvák felvétele.** A Szeretetről cimzett nőegyesület leányárvaházában 2 hely megüresedett. Felhivatnak mindazok, kik ezen helyeket elnyerni kivánják, hogy családi állapotaikat és szegénységüket igazoló okmányaik csatolásával kérvényüket özv. Váli Béláné egyl. elnöknőnél legkésőbb f. évi április hó 20-ik napjáig nyujtsák be

— **Temetések.** Mukics Simon országgyülési képviselőnk fiának Ernőnek holttetemei tegnap délután érkeztek Szabadkára és délután öt órakor a vasuti indóháztól az előzetes beszentelési szertartás után ment végbe a temetés ezrekre menő tömeg részvétele mellett. A korán elhunyt fiucska holttestét a bajai temetőben levő családi sirboltban helyezték örök nyugalomra. — Az önfeláldozó munka fiatal amazonját Hauser Karolint a barátnők és tisztelők óriási részvéte mellett kisérték tegnap délelőtt örök pihenő helyére. Virágbokréták tömege tette illatossá utolsó utját a földön, melyen életében a legrögösebb utak voltak részére kijelölve. Dr. Singer Bernát főrabbi magas szárnyalásu beszédet tartott a ravatal fölött.

— **Sándor bekebelezésének publikálása.** A belügyminiszter a hivatalos lap vasárnapi száma utján teszi közhirré, hogy Sándor községnek az 1904. évi XIX. törvénycikk a apjai Szabadka városába való átkebelezése 1905. január 1-én megtörtént

— **Az izr. nőegylet** népkonyhája javára az elmult március hóban a következő természetbeli adományok folytak be: Lővy Manóné 5 klg. só, 5 klg. asztali dara, Dr. Bilitz Hugóné 1 zsák burgonya, ifj. Geiger Mórné 3 k.g. rizs, Vörös Ernőné 1 ko ár hagyma, 1 kosár dió, 1 kosár bab. 2 klg. lencse, özv. Hetényi Ignácné 1 zsák burgonya, 12 üveg paradicsom, Berstein Emilné 1 főzet káposzta, Baumhorn Hermanné 1 klg. rizs, 1 kosár zöldség, 2 fogás hagyma, Schwartz Péterné 7 üveg paradicsom, 1 kosár burgonya, Lichtner Adolfné 5 klg. liszt, 2 klg. só, Lővy M. L.-né 5 klg. liszt és 5 klg. só. A népkonyha elnöksége ez uton fejezi ki hálás köszönetét a nemes szivü adományzóknak.

— **Halálozás.** Petrovics István, állami hivatalnok, tegnap Bács-Almáson, 52 éves korában hosszas betegeskedés után elhunyt

— **Csendélet a VIII. körben.** A mult éjjel a VIII. körben folyt le egy vig társaság éjjeli kalandozásából keletkezett dulakodás. Gál Ferenc vasuti fütőt támadta meg néhány vig kedélyü legény, aki meg is se besült a koponyáján. Ugyan ennek az éjjeli kalandnak adta meg az árát Stark Antal molnár legény is, akit dulakodas közben a sárba löktek és e közben egy kődarab az orrát és szemövét hasitotta föl. Mindkettőjüket a mentők látták el az első segélylyel.

— **Összevesztek a gazdáik miatt.** Tegnap délelőtt két kereskedő inas a kakas iskola előtt összekülömbözött ama kérdés fölött, hogy melyiküknek van jóravalóbb főnöke. A szóváltás tettlegességgé fajult aminek Kompotics Lajos adta meg az árát, mert ellenfele egy téglával ugy fejbe kólintotta, hogy koponyarepedést szenvedett. Sulyos sebét a mentők bekötözték és a lakására szállitották.

— **Elveszett** tegnap Palicson egy zöld bőrtárca K. A. ezüst mongrammal. Iratokon és 90 korona készpénzen kivül két levél volt benne és egy női arckép. A károsult kéri a megtalálót, hogy 25 korona jutalom ellenében a rendőrségnél adja át a pénztárcát.

— **Anyakönyvi hirek.** Halottak: Malagurszki Károly 65 év, Gubics Antal 18 év, Balázsevits Albertné Molnár M. Erzsébet 72 év, Senovai Mátyásné 98 év, Balkó Mácsai Tamásné 46 év, Vojnics P. Mária 5 hó, Radasics János 74 év, Pálfi István 2 év, Bukovics Józsefné Rukavina Erzsébet 20 év, Spengler Etel 59 év, Gabrics Mária 6 év, Stefkovics József 3 hó. Született 32. 18 fiu, 14 leány. Eljegyzés: Gyenes János Zsidofszki András özvegyét, Grsics Sándor Gergely Veronát, Kovács József Zélics Petronellát, Basics P. György Petrekanics Klárát, Zimonyi János Oláh Máriát, Pölhe Ferenc Csipak Máriát. — Házasság: Weisz Lipót Henduska Máriával.

Innen onnan.

Ugy történt a dolog, hogy Csiha András bátya tilosba találtatott. Horgászott az öreg a Tisza pártján, éppen ott, ahol nem szabad. Bekerült ilyenformán a kihágási biróság elé hol is kihallgatása következőképen folyt le:

A biró: Hát Andris bácsi baj van.

András: Ugy látszik tekintntes uram

— No, de legalább bona fidessel horgászott kend ugy-e?

— Nem a horoggal.

— Nem ért kend engem. Azt kérdezem, hogy legjobb hitbe tette?

— A mán igaz, igaz hitü katolikus vagyok, az apám is az volt.

* * *

— Szomszédasszony, régen nem láttam a lányát!

— Oh az most vidéken van! Nagyon jó a sora!

Nevelőnő egy gazdag özvegy embernél.

— És nincsen sok baja a gyermekekkel?

— De hiszen annak nincsenek gyermekei!

* * *

Szakácsné: Hát csak hozzon egy kiló rostélyost és . . . és . . . ejnye no, már a számban van . . : mindjárt megmondom.

Mészárosinas: Marhanyelvet?

* * *

— Oh Emil, azt mondottad, ha feleséged leszek, mennyországgá varázsolod nékem az életet és most egyetlen selyemruhát sem akarsz venni.

— De hát hol hallodtad, hogy a mennyországban selyemruhás angyalok szaladgálnak?

Felhivás előfizetésre.

A Bácsmegyei Napló 3. évfolyamának második negyedére uj előfizetést nyitunk. A mi viszonyunk olvasóinkhoz annyira bensőséges, hogy nem kell bővebben kifejtenünk, mit nyujtunk és hogyan szolgáljuk mindazon helyzetekben, melyben egy modern ujságnak közönsége igényeit kell kielégitenie. Ép olyan állandó tüzzel és frissességgel állunk ama cél szolgálatában mindig, mint amilyen állandó és naponként megujulók azon kapcsok, melyek lapunkat megkedveltették ennek a nagy és intelligens városnak kényes és romlatlan izlésü közönségével.

A sajtó tizparancsolatjának egyetlen egy parancsolatban lehet formát adni: Ujságiró, láss mindent és mond el azt ugy, ahogy te látod azt.

Törekszünk mindenről hirrel szolgálni s amit tudunk ugy mondjuk el, — hogy alakjával s tartalmával minden müvelt ember azonosithassa magát.

Ezért szereti a Bácsmegyei Naplót olvasóközönsége s mi e szeretetet az ujság tökéletesitésével, változatossá és elevenné tételével viszonozzuk.

Az uj negyedévre, mely egy nagy küzdelemnek is jelenti kezdetét, hivjuk fel olvasóink figyelmét s kérjük előfizetéseik megujitását.

A Bácsmegyei Napló a magyarság és megalkuvást nem ismerő demokratikus szabadelvüség bajnoka marad továbbra is.

SZINHÁZ.

Heti müsor.

Kedden: Doktor ur, eredeti vigjáték.

Szerdán: János vitéz (Gerlaki Hermin jutalomjátéka.)

Csütörtökön: Válás után, francia bohózat.

Pénteken: Lotti ezredesei, énekes bohózat.

Szombaton: Casanova, eredeti operette.

Vasárnap délután: Ocskay brigadéros, este: A csikós, népszinmü.

—

Szintársulatunk a jövő szezonban. A szinügyi bizottság tegnapi ülésén terjesztette a bizottság elé szerződési kötelezettségének megfelelőleg Pesti szinigazgató a jövő szezonidényre szervezett társulatának névsorát. A bizottság tudomásul vette a névsort. Az ülésen, melyen György Mór elnökölt, Birkáss Gyula, Demidor Imre dr, Vermes Béla, Csillag Károly dr., Sziebenburger Károly és Milassin Ignác vettek részt. Dr. Bólits József, mint előadó, egy beérkezett kérvényt terjeszt elő, melyben nagyszámu állandó szinházlátogató aláirásával ellátva kérelem intéztetik a bizottsághoz, hogy Könyves Jenőnek, a társulat jelenlegi kiváló rendezőjének és drámai szinészének szerződtetése érdekében interveniáljon. A bizottság Birkáss Gyula felszólalása alapján, a kérelem elintézését a szinigazgató belátására bizza. Pesti igazgató ezután előterjeszti a már eddig szerződtetett tagok névsorát, mely a következő: Nők: Solti Vilma, koloratur és népszinmü énekesnő (Szatmárról), Lónyai Piroska subrette primadonna (Kassáról), Barna Erzsike másodsubrette, Püspöki Rózsika segédénekesnő, Garai Ilonka, fiatal hősnő (Kecskemétről), Somló Margit társalgási szinésznő (Szegedről), Szabados Gizi naiva, drámai szende, Havasi Szidonia (komika), Szilágyi Berta sugó. Férfiak: Tompa Kálmán müvezető, hősszerelmes és jellemszinész (Kolozsvárról), Király Ernő baritonista, Torma tenorista (a Király szinháztól), Bálint Béla buffo, Szamosi Lajos kedélyes apa, Tóth Antal drámai apa, Rátkai Sándor rendező, operette és szalon komikus, Vágó Richárd siheder és énekes bonvivant, Ujvári Miklós burleszk, Kovács Andor jellem, Németh Ignác karmester. A karszemélyzetnek különösen a férfikarnak megerősitésére nézve tesz végül igéretet az igazgató, továbbá a zenekar hiányaira vonatkozólag a honvédzenekar szerződtetésének előnyeit ismerteti azzal, hogy a honvédzenekar alkalmazása esetére annak 5000 koronát biztositana a szezon tartamára.

Gerlaki Hermin jutalomjátéka. Négy éve, hogy Gerlaki szinpadunkon játszik és a négy év alatt kiforrott, kész müvésznő vált a kezdő énekesnőből. Négy éven keresztül szórakoztatta közönségünket pajzán, kedves játékával, eleven temperamentumával és elbájoló megjelenésével sok élvezetet szerezve. Bizvást elmondhatjuk, hogy ilyen subrette primadonna mint Gerlaki Hermin nincs több a vidéki szinpadokon, sőt merjük azt az állitást is kockáztatni, hogy 1—2 év mulva pesti szinpadon fogjuk őt látni. A szabadkai publikumnak mindig dédelgetett kedvence volt Gerlaki, a mi közönségünk szeretetének melege nevelte őt nagygyá, az fejlesztette ki müvészetét. — Holnap, szerdán van a jutalomjátéka, — utoljára a szabadkai szinpadon. Reklámra a mi bájos szubrettünk nem szorul, még talán meg is haragudnék érte. Mi bizonyosak vagyunk, hogy zsufolt ház fogja üdvözölni Gerlaki Kukorica János Hermint, a mit különben szivből kivánunk.

A vereshaju. Lukácsy régi jó népszinmüve került vasárnap este szinre szinházunkban. Az előadás egyike volt a legjobbaknak. Áldor Juliska istenadta tehetségének minden vonzó erejét érvényesitette. Remek énekével alig tudott betelni a közönség. Rátkai Sándor Veréb Jankója minden izében müvészi alakitás. Pompás dalát hatalmas tapsvihar követte. Mellettük derekas munkát védeztek Könyves Jenő, Simon Mariska, Falussi és Erdőssi. A legnagyobb elismeréssel kell megemlékeznünk Szabados Giziről, aki a szerelmes leány szerepében meghatóan egyszerü alakitásával könnyeket csalt ki a nézők szeméből. Jó Breznai Anna. Vécsey Jolán nem érzi jól magát népszinmü szerepekben, és igy inkább csak igyekezetét dicsérhetjük. Az előadás gyorsmenetü, gördülékeny volt, ami Rátkai érdeme.

—

János vitéz, a gyönyörü zenéjü operette **összes hangjegyei** zongorára 2 füzetben **ára** 6 korona, cimbalomra 3 korona. *János vitéz teljes szövege* 2 korona.

A MÜVELTSÉG KÖNYVTÁRA

hat nagy 8⁰ alaku kötetben, rendkivül diszes félbőrkötésben, mintegy 3000 szövegképpel és 300 mülappal. Ára kötetenkint 24 korna. E nagyszabásu vállalat első sorozatának első kötete már megjelent s kedvező havi részletfizetés mellett kapható *Heimann Mór* könyvkereskedésében Szabadkán.

Vörösmarty unokahuga — cselédleány.

— Saját tudósitónktól. —

Budapest, 1905. április 3.

Az Eötvös-utca 44. számu házban, földszint 3. számu lakásban szolgál egy mindeneslány, mos, vasal, főz, surol — pedig az unokahuga a legnagyobb magyar költők egyikének. Vörösmarty Ilonának hivják, a nagybátyja Vörösmarty Mihály volt, maga is előkelő uri család sarja s a sors viszontagságai ugy hozták magukkal, hogy kénytelen napszámosnőhöz illő munkával megkeresni a kenyerét. A rokonsága semmivel sem támogatja. Teljesen magára van hagyva és már évek óta cselédmunkát végez.

Vörösmarty Ilona most ötvenéves. — Nemes vonásu, még most is uri tartásu előkelő megjelenésü leány és finom szellemes arcvonásairól, amelyeket nem tudtak eldurvitani a sors viharai — meglátszik az előkelő költővel való rokonság.

Az apja főhadnagy volt a szabadságharc idején, de kevéssel a szabagságharc után meghalt, édes anyja is már régen a sirban pihen.

Azelőtt nevelőnő volt uri családoknál, de innen is kikopott, állás nélkül bolyongott sokáig s most kénytelen volt mindenesleánynak elszegődni.

A leány most egy kérvényt adott be a honvédelmi miniszteriumhoz, amelyben apja érdemeire való tekintettel a miniszter pártfogását kéri.

TAVIRATOK

Benickyné Bajza Lenke halála.

Budapest, ápr. 3. A tegnap éjjel elhunyt irónőnek holttestét ma délelőtt ravatalozták fel a Bajza-utca 8. számu gyászház szalonjában. Az antik görögstilü szarkofágot, valóságos virágerdő veszi körül. A temetés kedden délután 3 órakor lesz. A bucsuztatót Baksay Sándor református püspök fogja mondani, mely után a kerepesi-uti temetőbe viszik, ahol a főváros által fölajánlandó diszsirhelyben örök nyugalomra helyezik. A gyászoló családnak már nagyon sokan fejezték ki részvétüket.

A váci választás.

Vác, ápr. 4.

Vácott ma van a képviselőválasztás; két jelölt áll egymással szemben; mindkettő függetlenségi. A párt hivatalos jelöltje Bottlik János, kinek érdekében Barabás Béla, a volt képviselő Vácott időzik és korteskedik. Bottlikkal szemben áll dr. Hoffmann Ottó, a volt ifjuság vezére, aki szintén Kossuth-párti programmal lépett fel és aki mellett az egyetemi ifjak buzgólkodnak. — A pártok a nagy eső miatt igen rendetlenül vonultak fel. — A választást szabályszerüen megnyitották és sorshuzás utján eldöntötték, hogy a Botttik-párt szavaz először.

Délután dr. Hoffmann Ottó visszalépett mire Bottlik János Kossuth-pártit egyhangulag megválasztott képviselőnek jelentették ki.

Öngyilkos orvos.

Kassa, április 3. Hommonáról táviratozzák, hogy ott Grünwald Ignácz járási orvos főbe lőtte magát. Neje egy héttel ezelőtt követett el öngyilkosságot, Férje e fölötti bánatában követte el tettét.

MULATSÁG.

A kereskedelmi egyesület bőjti táncmulatsága szombaton éjjel zajlott le a Lloyd termeiben. Ezuttal a rendesnél kevesebben voltak, a minek valószinü oka abban keresendő, hogy a bálozó fiatalság a hosszu farsang alatt kimerült, igy a bőjtre már nem maradt — erő. No de azért akik jelen voltak nem bánták meg, hogy eljöttek. Fényes jó kedv és fesztelen hangulat ömlött el az egész társaságon. *Hasi* Kálmán bandája alig győzte huzni a talp alá valót. A mulatságnak csak a késő reggeli órákban szakadt vége.

TÖRVÉNYKEZÉS.

Játék a fegyverrel. Soós Antalnak a bajai szőlők közt levő lakásán mult év december 18-án borozó társaság volt együtt. Kovács Antal csősz, Takács Gilicze István 13 éves fiu és Jenovai Ádám voltak a vendégek, akik miután jócskán beszedegettek a buckaiból este felé hazaindultak. Jenovai utközben kérte Kovácsot, hogy adja át neki puskáját, amelyet azonban Kovács nem akart levenni a válláról. A társaság suhanc tagja erre odaugrott Kovácshoz és lekapva annak válláról a fegyvert Jenovaira fogta és elkiáltva magát, hogy „no most vagy élsz vagy meghalsz“ elsütötte. A golyó Jenovait nyakszirten találta és sulyosan megsebesitette. A kir. törvényszék ma foglalkozott Szerdahelyi Sándor elnöklete alatt a fiatal gyerek bünügyével A vádhatóság sulyos testi sértés büntettének megállapitását inditványozta azonban a kir. törvényszék dr. Manojlovich János védő érvelései és a tanuk vallomása alapján, akik valamenynyien igazolták, hogy a fiu csupán tréfából követte el a meggondolatlan cselekményt, gondatlanságból okozott sulyos testisértés vétségében mondotta ki vádlottat bünösnek és ezért 1 hónapi elzárásra és 20 kor. pénzbüntetésre itélte

Irodalom.

Az „Igazság.“ Dr. Pataj Sándor megas szinvonalon álló politikai revuejének 1905. áprilisi száma rendkivül érdekes tartaldmmal jelent meg. Dr. Somló Bódog, a nagyváradi jogakadémiai hires tanára, az általános választoi jogért tör lándsád, Dr. Schmidt Jenü Hnnrik Anarkizmus cimü cikkben ideális társadalomtanát fejtegeti. A szerkesztő Kovács András álnév alatt szenzciós inditványt tesz a parlamenti válság megoldására. „Levél Kossuth Ferenchez“ cimü külön is megjelent röpiratát közli, amelyben azt ajánlja. sogy az ujoncozásnál minden magyart kerüljön — opció folytán — a honvédségbe, a többi ujonc a közös hadseregbe, Igy nem lenne kénytelen egy magyar se feketesárga lohogó alatt szolgálni, és mégis meg maradna az osztrák hadsereg egysége. Érthetetlen, hogy államférfiaink mért nem foglalkoznak ezzel a megoldási inditványnyal, amely a válságot is egyszerre megszüntethetné. Janda Matild tendenciózus, szociális irányu hosszab irányu hosszabb verse „A gyufásgyerek“, Választási statisztikák, Bokányi Dezső március 15-iki beszéde, aktuális jegyzetek sat. egészitik ki a tartalmas füzetet. — Ára 40 fillér. Kiadja Kunossy, Szilágyi és Társa Budapest.

Eladó házhelyek.

A párhuzamos uton, a pályaudvarral szemben, a volt kaszinó-kert mellett eladó szabad kézből egészben vagy három részben egy 1130 négyszögölnyi terület.

Tudakozódhatni

lovag Nachodsky Emanuel

alezredesnél.

Két lánc föld

közvetlen a Molczer téglaégető mellett,

szabad kézből eladó.

Tudakozódhatni lehet **Abrasich Antal** polg. isk. igazgatónál.

Nyilttér.*)

Köszönetnyilvánitás.

Az őszinte hála hangján mondunk köszönetet mindazoknak, akik felejthetetlen leányunk, illetőleg testvérünk, Karolin elhalálozása alkalmából mélységes fájdalmunkat enyhitendő, bennünket részvétnyilatkozataikkal felkeresni szivesek voltak. Köszönettel tartozunk a nagyközönségnek is, amely megboldogult Karolánk végtisztességét nagy számban történt megjelenésével oly impozánssá tette.

Hauser Mór és családja.

*) E rovat alattiakért nem felelős a Szerk.

KÖZGAZDASÁG.

A „Hermes“ Magyar Általános Váltóüzlet Részvénytársaság, Budapest, heti jelentése a tőzsdeforgalomról és a pénzpiacról,

Budapest, márc. 30.

A belpolitikai viszonyok tisztázódásának valamint a keletázsiai háboru közelgő befejezésének reménye ben a budapesti értéktőzsdén az elmult héten ismét szilárd irányzat hóditott tért. Azon körülményből, hogy a tőzsdén már a politikai helyzet javulásának reménye is ily szilárdságot von maga után, jogosnak látszik azon, már többször hangoztatott feltevésünk, hogy a viszonyoknak teljes és végleges tisztázódása után egy nagy foku és tartós szilárdulás fog érvénybe lépni.

E szilárdulás, mely Magyarország iparának és gazdaságának helyzetében teljesen megokoltnak látszik, természetesen csak azon esetben fog beállhatni, ha a külpolitikai viszonyok alakulása nem fog erre ellentétes befolyást gyakorolni. A budapesti értéktőzsde ugyanis a külföldi és a külföldi a bécsi és berlini tőzsdék behatása alatt áll, olyannyira, hogy az ottani mozgalmak nem csupán az ott is jegyzett magyar értékeket, hanem a tisztán budapesti helyi értékeket is érintik. Tekintve azonban azt, hogy a külföldi tőzsdék a keletázsiai háborut már hosszabb idő óta nyugodtan itélik meg, egyéb bonyodalmaktól pedig egyelőre tartani nem kell, kifejezést adhatunk ama várakozásnak, hogy a magyar belpolitikai viszonyok rendezésével a budapesti értéktőzsdén szilárd irányzat fog tért hóditni.

Nevezetesebb árfolyamemelkedésekről az elmult hétre vonatkozólag nem tehetünk jelentést, de csaknem valamennyi értékpapir kisebb-nagyobb árfolyamjavulást tüntet fel.

A Ganz és Társa vasöntő és gépgyár részvények is, melyeknek az utóbbi időben jelentékeny árfolyamhanyatlásban volt részük, az elmult héten inkább szilárduló irányzat követtek.

A pénzpiac helyzete nem tüntet fel lényeges változást és még mindig a pénzbőség jegyében áll, ámbár a kamattételek a közeli ultimóra való tekintettel némileg megfeszültek.

A nevezetesebb értékpapirok árfolyamai az elmult héten következőkép alakultak: március 23—március 30. 4%-os magyar koronajáradék 98 15—98·55. Magyar általános hitelbank részvény 787·25—765·75. Osztrák magyar államvasut részvény 657·50—664·50. Ganz és Társa vasöntő részvény 2750·——2812·50.

REGÉNY CSARNOK.

Sötét hatalmak.

26.

— Ön tehát francia nyelvmester? kérdi jóakaratulag a háziur, miközben átlapozta a bizonyitványokat, melyeknek tartalma láthatólag kielégitette.

— Igen Wittgenstein ur, szólt udvariasan a fiatalember; az ujságban megjelent felhivása folytán jöttem el.

Wittgensteinné növekedő rossz kedvvel nézte a fiatal tanitót. Már a szobába léptekor valami kellemetlen érzés vett rajta erőt; de ez az érzés mély haraggá változott, mikor férje őt megalázta előtte.

— Hagyja itt az irományait, szólalt meg Wittgenstein, nem is ügyelve nejének rosz kedvére, a választ majd megküldöm.

A fiatal ember bocsánatot kérve távozott.

Wittgensteinné feszülten nézett férjére, aki nagy érdeklődéssel olvasta a bizonyitványokat. Anna az ablaknál ült s kipirult arccal leste édes atyjának elhatározását.

Wittgenstein bevégezte az olvasást és barátságosan intve leányának, hidegebben nejének, távozni készült a szobából.

— Talán csak nem akarod ezt a fiatalembert leányunk mellé tanitónak fogadni? kérdé nyomott hangon.

— Ezen ügyben belátásom szerint fogok cselekedni, felelt Wittgenstein hidegen, Anna jelenlétében lehetőleg mérsékelve hangját.

Ezek után a szavak után távozott.

Összeszoritott ajkakkal, szivében dühvel hagyta el Wittgensteinné is a társalgót s lakosztályába vonult, nem feledve el magával vinni az ujságot, amely férjét az imént oly izgatottságba hozta.

Szobájába érve kiváncsian kezdett keresni az ujságban. Tekintetét csakhamar egy kövér betükből szedett felhivás kötötte le, amely igy szólt:

»Felhivás!

»Husz év előtt M.-ben a szegény ház egyik lakója ellen gyilkossági merényletet követtek el. Akkor nyomában voltak a gyilkosnak, de a nyomot ismét elveszitették. Később a gyanus ember a jól hangzó báró Hohenhausen név alatt különböző városokban nagymérvü csalásokat követett el.«

»Az a gyanu merült föl, hogy ez a veszedelmes iparlovag ismét életjelt adott magáról és ide a fővárosba érkezett, ahol elég tere van közveszélyes gazságainak üzéséhez. Feltételezhető, hogy most más néven szerepel, aki felvilágositást nyujthat róla, forduljon Meinert bünügyi tanácsoshoz.«

Ezután az ismertető jelek következtek.

Halálsápadtan, egész testében reszketve bámult Wittgensteinné az ujságba. Az a nap, amelyen M. lakóit a gyilkosság felizgatta, élénken merült fel emlékezetében. Kezei reszkettek, nehezen lélekzett. Az előszobában támadt zörej téritette csak magához.

— Beszélhetek a nagyságos néném mel, kérdé egy recsegő hang. Ugyanezen pillanatban kinyilt az ajtó és magas növésü, tizenkilencévesnek látszó fiatal ember lépett be. Keresetten volt öltözködve, modora előkelően hanyag volt, de nagygyában szabályos vonásai korához nem illő álmosságot árultak el. Szemei jóllakottan meredtek a világba. A könnyelmüség, a kedvtelenség a munkára voltak azok az ellenségek, mely a serdülő életet virágzásában elfojtották. A fiatal ember Meinert Miksa, Meinert bűnügyi tanácsos volt. Utánna egy negyvenévesnek látszó férfi lépett a szobába.

(Folyt. köv.)

Felelős szerkesztő:
DUGOVICH IMRE.
Laptulajdonosok: AZ ALAPITÓK
Szerkesztőségi és kiadóhivatali telefon szám: 62.

Palicson
egy szép kényelmes
villa eladó

KIS HIRDETÉSEK.

Minden szó 3 fillér Vastag betükből 6 fillér. Legkisebb hirdetés 30 fillé

Antikvárium. Könyv-, papir-, zenemükereskedés és kölcsönkönyvtár van Szabadkán a gymnasiummal szemben. Az Antikváriumba remek képes levelezőlapok darabja 1 kr. Kölcsönkönyvtárának havi 30 kr. a dija. Cigaretta papir 100 drb-os dobozokban csak 9 kr., legfinomabb csak 11 kr. Használt könyveket zenemüveket vesz. Levélpapirok, emlékkönyvek, képes könyvek, imakönyvek stb Bámulatos olcsón lehet venni az Antivárimban Szabadkán.

Raktár kiárusitás minden elfogadható árban Kész női ruha, blons, alsó szoknya, gyermek ruha, női ing stb. VI Deák-utca Dr. Szilassi házban a teljes berendezés eladó.

Bednácz Károly kertészetében, a városligettel szemben, nagyobb mennyiségü magastörzsü rózsafa kerül eladásra. Megrendelést elfogad a kert kezelősége.

Lakás változás. Özv. Hamburger Mária okleveles szülésznő lakását Petőfi-utcza (csirke piacz) idb Illés Antal ur házába helyezte át.

Helybeli ügynökök fix fizetés és jutalék mellett felvétetnek

Felolvasó (titkár), ki a német és magyar nyelvben tökéletes, alkalmazást nyer. Cim a kiadóhivatalban.

Különféle
bútorok
a Tompa-utcában
eladók.
Értesitést ad:
Scheffer Zsigmond,
Magyar-utca 105. sz.

LAKÁS HIRDETŐ.
50 fill. Egy fill. lakás hirdetés! **50**

A Katona-utcában
egy több szobából álló
lakás
egy, esetleg két úri családnak
kiadó.
Bővebbet a kiadóhivatalban.

„BARÁT-ITAL“
gyomorlikőr készitményem a legkitünőbb étvágyat hozó gyomortisztitó, az emésztést elősegiti, igen jóizü és gyorsan ható, naponta két pálinkás pohárral elegendő. Régi gyomorbaj, székrekedés ellen csakis ez segit.
Egy üveg 15, 25, 40 és 80 kr.
Kapható a készitőnél levélbeli megrendelésre postán. — Cim:
Zenke Zoltán, Szeged.
Kereskedők ismét árusitásra nagy engedményt kapnak. — Utazó és helyi ügynökök felvétetnek.
Kapható Szabadkán: **Sugár Manó, Rukavina Nándor, Nojcsek Géza** füszer üzletében. Bács-Topolyán: **Tószegi János.** Csantavéren: **Fogy. szövetkezet.**

A KATONA-féle Növényesszencia-Fluid egyike a legelterjedtebb és leghatásosabb HÁZI GYÓGYSZEREKNEK.
Páratlan!! Nélkülözhetetlen!!
Tessék egy próbát tenni, s mindenki meg fog győződni az egyedüli valódi, s évek óta forgalomban levő KATONA-féle jó illatu, igazi Növényessencia-Fluidról „K. A.“ védjegygyel, annak gyógyerejéről és hatásáról.
Valódi KATONA-féle
„K. A.“ Növényesszencia-Fluid-nak egyetlen magyar családnál sem szabadna hiányozni és hogy ezen kellemes illatu fluidot a legszegényebb is megszerezhesse magának, az ár kolv olcsón vannak szabva, mi szerint
1 próba-üveg 20 kr. = 40 fillér.
12 üveg 4 kor. póstadijjal együtt.
KATONA-féle Növényesszencia-Fluid tisztán és biztosan gyógyit minden gyengeségben, étvágytalanságban
KATONA-féle Növényesszencia-Fluid megszünteti a gyomor- és hasgörcsöt, gyomorrendetlenségnek minden nemét.
KATONA-féle Növényesszencia-Fluid kitünő szer savanyu felböfögés, veseégés, fejszédülés ellen. Eltávolit gyorsan sárgaságot, váltólázt, hideglelést, vérzavart és ájulást.
KATONA-féle Növényesszencia-Fluid megszünteti a szivszorulást, légzési zavarokat, fülzugást, **fogfájást, a száj rossz szagát**, kólika mellfájdalom, tüdőbántalmak és **vérszegénység ellen. Gyorsan étvágyat gerjeszt, igy a testi erő fokozódását, a test sulyának növekedését idézi elő, az egész idegrendszert megerősiti. Pontos használati utasitás mellékelve van!! Mint külszer „KATONA-féle Fluid“** évek óta ismeretes, **igazán népszerü házi szer,** már több mint **20 év óta** fájdalomcsillapitó bedörzsölésnek fényesen bizonyult **köszvénynél, csuznál**, tagszaggatásnál, stb.-nél. — A föld összes országaiban nagy elterjedésnek örvend és biztos hatásánál fogva oly elismerésre talált, **hogy minden betegnek bátran ajánlható! — — — Utasitás mellékelve!**
Minden megrendelés pontosan cimzendő
csak: KATONA ÁGOSTON
gyógyszertára a Szent Háromsághoz,
SZABADKÁN,
VIII. kör Csernovics-utca.
Budapesten: **Török József** gyógyszertára, Király-utca.

Árverési hirdetmény.

A szabadkai gör. kel. szerb hitközség tulajdonához tartozó ugy nevezett Osztoics-féle alapitványi ház (Szt.-István tér 2. sz.) lak- és bolthelyiségei, a községi választmány 1905. évi március hó 11-én kelt 28. számu határozata értelmében 1906. évi május hó 1-től kezdve 6 egymást követő évre a községi nagyteremben **1905. évi április hó 5-én délutáni 4 órakor** megtartandó árverés utján bérbe fog adatni és pedig ugy a lakhelyiség mint a földszinti két bolthelyiség először különkülön, azután a két bolthelyiség együttvéve s végül a ház összes helyiségei együttvéve; — mely árverésre a bérelni szándékozók azzal hivatnak meg, hogy az árverés megkezdése előtt a kikiáltási ár 10%-át bánatpénz fejében letenni kötelesek.

Kellően felszerelt zárt irásbeli ajánlatok is elfogadtatnak az árverés napján és annak megkezdése előtt. Az árverés többi feltételei a hitközségi jegyző irodájában (gör. kel. szerb templom udvar) minden nap délelőtt 11—12-ig és délután 4—5-ig megtekinthetők.

Kelt Szabadkán, 1905. évi március hó 22-én.

A szabadkai gör. kel. szerb hitközség választmánya.

Nyomatott a kiadók Kladek és Hamburger könyvnyomdajában Szabadkán.